5. Libanova E.M. (Eds.). (2012). Stalyj liuds'kyj rozvytok: zabezpechennia spravedlyvosti: Natsional'na dopovid' [Sustainable human development: equity: National Report /]. Uman' : Vydavnycho-polihrafichnyj tsentr «Vi-zavi» [Uman: publishing center «Bi-Zawiya»], 412 p. [in Ukrainian]
6. Toffler, E. Shok buduscheho. [Shock future] — M. : AST, 2008. [in Russian]
7. Stigler G. The Economics of Information // Journal of Political Economy, June, 1961, v. 69.
8. Kastel's M. (2000). Ynformatsyonnaia epokha: ekonomyka, obschestvo y kul'tura [Information Age: Economy, Society and Culture]. Moscow: HSE, 2000. [in Russian]
9. Floryda R. (2011). Kreatyvnyj klass : liudy, kotorye meniaiut buduschee [Creative Class people who are changing the future]. — M.: Classical-XXI. [in Russian]
10. Kolot A.M., Kravchuk O.I. (2015). Liudyna i nova ekonomika dialektyka rozvytku [Man and the dialectic of the new economy]. *kneu.edu.ua*. [in Ukrainian] Retrieved from http://fm.kneu.edu.ua/ua/depts3/k_upravlinnja_personalom/scientific_activity_up_pers/
11. Erikh Fromm (2010). Maty chy buty? [To have or to be ?:] K.: Ukr. pys'mennyk, 222 p. [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 11.05.2015 р.

УДК 331.5:316.4

Нартюк О. В.,
аспірант,
кафедра управління персоналом та економіки праці,
Інститут підготовки кадрів ДСЗУ
nartoks@ukr.net
Нартюк О. В.,
аспирант,
кафедра управления персоналом и экономики труда
Институт подготовки кадров ГСЗУ
Nartyuk Oksana V.
graduate student,
Department of personnel and labor economics,
Institute of staff training
of the State Employment Service of Ukraine

СТРАТЕГІЯ «ЄВРОПА 2020» ЯК СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ ОПТИМІЗАЦІЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ В КРАЇНАХ ЄС

СТРАТЕГИЯ «ЕВРОПА 2020» КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ МЕХАНИЗМА ОПТИМИЗАЦИИ ЗАНЯТОСТИ НАСЕЛЕНИЯ В СТРАНАХ ЕС

STRATEGY «EUROPE 2020» MECHANISM AS PART OF OPTIMIZATION EMPLOYMENT IN THE EU

Аналізом Стратегії «Європа 2020» як складової механізму оптимізації зайнятості економічно активного населення країн Європейського Союзу виявлено необхідність її імплементації у контексті особливостей сучасного соціально-економічного та демографічного розвитку ЄС. Виокремлено та розкрито специфіку впровадження цієї Стратегії та її вплив на зайнятість населення віком понад 45 років на теренах ЄС.

Анализ Стратегии «Европа 2020» как механизма оптимизации занятости экономически активного населения показал необходимость ее реализации вследствие особенностей современного социально-экономического и демографического развития Европейского Союза. Выделяются и раскрываются особенности имплементации этой

Стратегии как механизма оптимизации занятости населения и их влияние на занятость населения в возрасте старше 45 лет.

To research article was the analysis and study of the strategy «Europe2020» as part of the optimization mechanism of employment of the economically active population in the EU. Against the backdrop of current socio-economic and demographic development of the EU singled out and revealed specifics of implementation of this strategy and its impact on employment of the population aged over 45 years on the territory of the EU. Analysis of sources and statistical study found that now one of the priority tasks facing the EU countries in the present conditions of the knowledge economy and demographic loss is sustainable development of competitive «new European knowledge economy» and the increase in the employment of the economically active population. In the context of minimizing the negative impacts of the demographic crisis the implementation of the Strategy provides for the introduction of an effective mechanism for optimizing employment and of the principle of comprehensive inclusion into employment of the economically active population of middle-aged and older. Practical realization of the Strategy of smart, sustainable and comprehensive development of the «Europe 2020» as part of the mechanism of optimizing employment aged over 45 years is based on principles of social justice, decent work, performance, inclusive development, cohesion, flexibility in the labor market protection and others. Revealed that the implementation of this Strategy requires the introduction of such basic elements: innovative development, development of digital technologies and the efficient use of resources and training and professional skills development throughout life. Promising directions of further research are: development of proposals on the introduction of positive experience of implementation of the strategy «Europe 2020» as a mechanism for optimizing the employment of middle age in the domestic labor market.

Ключові слова. Стратегія «Європа 2020», зайнятість, механізм оптимізації, економічно активне населення середнього віку.

Ключевые слова. Стратегия «Европа 2020», занятость, механизм оптимизации, экономически активное население среднего возраста.

Key words. The strategy «Europe 2020», employment, optimization mechanism, the economically active population of middle age.

Вступ. Як відомо, суттєва перевага зайнятості над безробіттям полягає не тільки у зменшенні видатків держави на соціальне страхування на випадок безробіття, а й у забезпеченні соціальної стабільності у суспільстві. Тому, досягнення повної зайнятості економічно активного населення є однією із ключових цілей розвинених держав у контексті реалізації ними соціально-економічної політики. Разом з тим, на тлі тривалої демографічної кризи на ринках праці більшості країн Євросоюзу складається парадоксальна ситуація: при дефіциті робочої сили молодших вікових контингентів працездатного населення існує стійка тенденція до дискримінації за віковою ознакою осіб віком понад 45 років. Ці та інші причини зумовили необхідність як у науковому дослідженні вказаного феномену, так і розробленню та імплементації дієвих стратегій соціально-економічного розвитку країн ЄС. Нині такою стратегією зростання, яка сприятиме розвитку «розумної, стійкої, всеохоплюючої економіки», а отже, і зростанню рівня зайнятості населення в Євросоюзі, є Стратегія «Європа 2020» (далі — Стратегія) [7].

Вибір Україною європейського вектору розвитку та укладання Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої, [5] потребує нагальних змін у політиці на вітчизняному ринку праці. Це, у свою чергу, актуалізує необхідність вивчення європейського досвіду практичної реалізації Стратегії як складової механізму оптимізації зайнятості економічно активного населення віком понад 45 років.

Вивчення проблем зайнятості економічно активного населення середнього віку в основному було проведено зарубіжними вченими і дослідниками. Різні аспекти

даного феномену отримали свого розвитку в працях А. Дж. Блюменталя, Р. Т. Кобера і Д. Доверспайка, С. Едельмана та І. Зіглера, Ю. Ілмарінена, М. Сарджента й ін.

У Доповіді про людський розвиток 2014 «Забезпечення стійкого прогресу людства: зменшення вразливості і формування життєвої стійкості» [8] експерти ПРО ООН зауважують на зростання уразливості населення у його різні життєві цикли. На їх погляд, одними із «чутливих вікових точок», які зумовлюють зростання вразливості у всіх сферах соціально-економічного життя, є перехід від зрілості до старшого віку [8, с. 90]. Як наслідок, зростає ризик соціального виключення, а разом з тим, і втрати економічної активності у цієї вікової когорти працездатного населення.

Науковий доробок у вивчення проблем зайнятості осіб пенсійного віку зробили науковці Інституту демографії і соціальних досліджень ім. М. В. Птухи (далі — ІДСД). У їх колективній монографії «Населення України, Імперативи демографічного старіння» [3] розглядаються результати дослідження національних особливостей старіння населення, а саме: специфіки прояву в Україні основних демоекономічних і соціальних наслідків старіння на ринку праці; ступеню відповідності соціально-економічної системи в Україні потребам старіючого населення, у тому числі, сприяння зайнятості цієї вікової категорії населення, забезпечення його конкурентноспроможності на ринку праці, захист трудових прав та ін. [3, с. 7].

Вітчизняний учений-економіст І. О. Курило у дослідженні «Трансформація соціально-економічної структури населення та її демографічні наслідки» [1] вбачає демографічні передумови одним із базисів для формування соціально-економічної структури населення, його основних вікових груп і динамічних взаємозв'язків між ними. Науковець слушно зауважує, що трудоресурсний потенціал в Україні близький до вичерпання. З цієї точки зору, продовження терміну трудового життя є важливим інструментом упередження демографічної кризи у контексті втрати якісної робочої сили.

Результати проаналізованої бази наукових джерел дають авторові підстави стверджувати, що, незважаючи на наявність наукових праць, у яких вивчаються різні аспекти зайнятості економічно активного населення в Україні, питання, пов'язані з дослідженням зайнятості економічно активного населення віком понад 45 років, організаційно-економічного механізму її оптимізації, а також досвід країн ЄС щодо практичної імплементації вказаного механізму, потребують ґрунтовнішого вивчення на науковому рівні.

Постановка завдання. З огляду на викладене, метою *дослідження статті* є аналіз і вивчення Стратегії «Європа 2020» як складової механізму оптимізації зайнятості економічно активного населення у країнах ЄС. Для досягнення мети поставлено таке завдання: через аналіз наукових джерел і статистичних даних розкрити особливості Стратегії «Європа 2020» та специфіку її впровадження і реалізації як складової механізму оптимізації зайнятості економічно активного населення у країнах ЄС.

Результати дослідження. Як свідчить світова практика, упродовж останніх десятиліть на функціонування ринку праці економічно розвинених країн ЄС впливали такі істотні чинники, як глобалізація, розвиток наукомістких та інформаційних галузей економіки, зростання впливу соціальної згуртованості на вирішення соціально-економічних проблем у сфері зайнятості й ін. Попри позитивні аспекти впливу на економічний розвиток, спостерігається і поширення їх негативних наслідків, зокрема: зростання рівня безробіття унаслідок структурних перетворень і модернізації галузей економіки, не завжди обґрунтовані високі вимоги роботодавців до якості робочої сили, зростання рівня безробіття серед окремих вікових кон-

тингентів економічно активного населення працездатного віку, зростання рівня інтенсивності трудової міграції тощо.

Однак, нині одними із найсуттєвіших чинників впливу на сферу зайнятості економічно розвинених країн Євросоюзу є такі демографічні чинники, як зниження рівня народжуваності, зростання тривалості життя та старіння населення. Як свідчить дослідження експертів Департаменту економічного та соціального розвитку ООН, до середини нинішнього століття чисельність працездатних осіб віком понад 50 років зросте утричі [11, с. 41]. Унаслідок цього явища за прогнозними даними досліджень МОП у сфері зайнятості тільки у країнах Євросоюзу до 2030 року чисельність осіб віком понад 65 років зросте в середньому на 29 млн осіб і складатиме близько 110 млн осіб [4, с. 42]. За умови зменшення народжуваності та зростання тривалості життя ці трансформації у віковій структурі економічно активного населення обумовлять зростання демоекономічного навантаження на їх працездатні контингенти.

Підсумовуючи зазначене, можна дійти висновку, що тенденція до деформації вікової структури економічно активного населення у сторону постаріння носитиме довготривалий та інерційний характер. У найближчій перспективі це буде суттєвою причиною зростання на ринку праці ЄС частки економічно активного населення віком понад 40 років.

Це зумовило необхідність у більшості країн ЄС зміни концептуального підходу щодо реалізації політики у сфері зайнятості, який полягає у переході від політики стимулювання попиту до політики стимулювання пропозиції робочої сили [2]. Реалізація цієї політики на ринку праці Євросоюзу в умовах сповільнення темпів приросту населення, зміни демографічної структури суспільства у сторону постаріння, жорсткого контролю імміграційних потоків стала однією із вагомих причин для прийняття і реалізації Стратегії «Європа 2020» (*Europe 2020*) [7].

Одним із основних напрямів реалізації цієї стратегії є всеохоплюючий або інклюзивний розвиток (*inclusiv growth*) (рис. 1). Кінцевою метою реалізації вказаного напряму є підвищення рівня зайнятості у всіх сферах економіки, забезпеченні економічної, соціальної та територіальної згуртованості, і, як наслідок, розширення прав і можливостей людей на основі високого рівня зайнятості, інвестицій у професійні навики, боротьба з бідністю і модернізація ринку праці, професійної підготовки та соціального захисту з тим, щоб допомогти людям передбачати і керувати змінами у сфері зайнятості, а також побудувати згуртоване суспільство [7]. Однією з умов досягнення вказаної мети є всеохоплююче залучення усіх працездатних вікових контингентів економічно активного населення у сферу зайнятості.

Короткий історичний екскурс дає підстави стверджувати, що вказана стратегія є логічним продовженням Лісабонської стратегії (*Lisbon Strategy*) [10], прийнятої країнами ЄС у 2000 році. Метою цієї стратегії було досягнення рівня «найдинамічнішої і конкурентноспроможної наукомісткої економіки, здатної до сталого росту з більш якісними новими робочими місцями» [10]. Однією із пріоритетних завдань цієї стратегії була необхідність у розширенні участі економічно активного населення середнього[*] віку на ринку праці та сприяння їх зайнятості. Втім, негативні наслідки світової фінансово-економічної кризи 2008—2009 років і неадекватне сучасним реаліям економічного розвитку виконання країнами ЄС пріоритетних соціально-економічних завдань спричинили недостатню результативність цієї

[*] **Примітка**. Оскільки у науковій літературі немає одностайного погляду щодо усталених меж вікових періодів працездатного населення, у межах дослідження під особами середнього віку вважатимемо контингент населення віком 45-59 років.

стратегії. Це зумовило необхідність у розробленні та впровадженні у 2010 році країнами Євросоюзу стратегії «розумного, стійкого та інклюзивного розвитку «Європа-2020» [7].

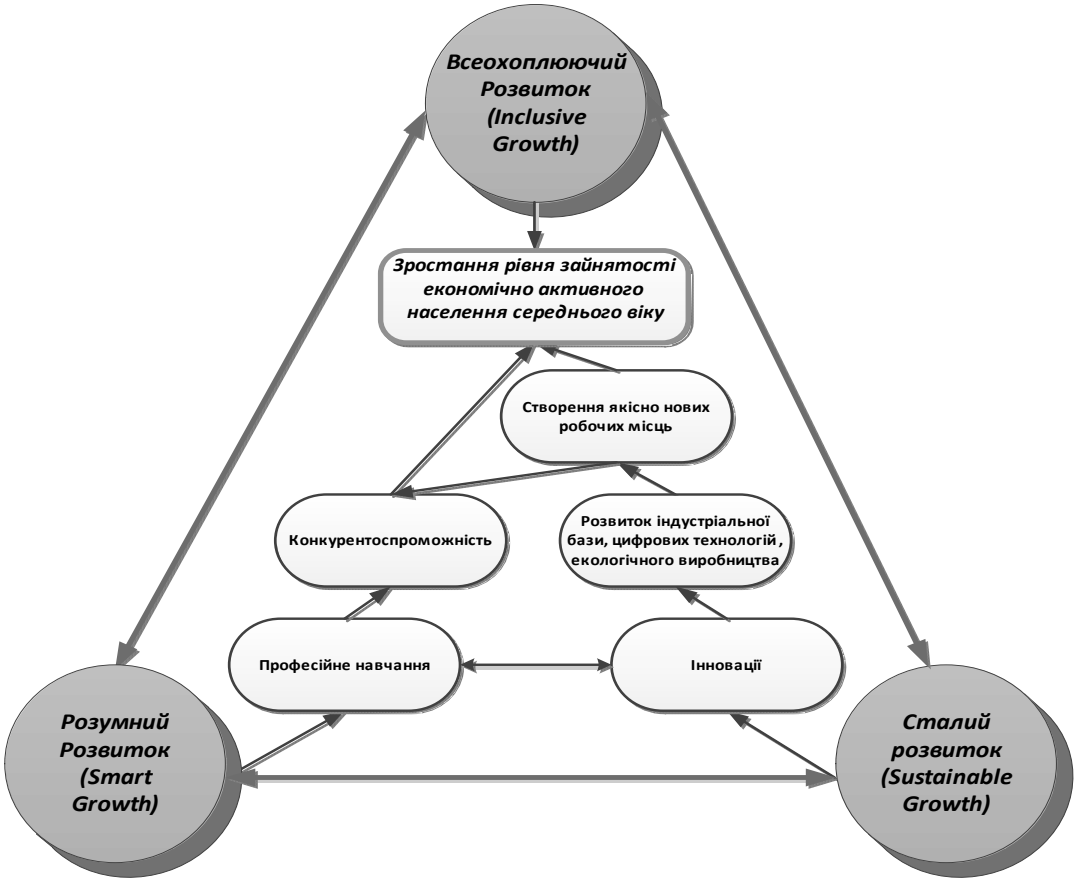

Рис. 1. Модель організаційно-економічного механізму оптимізації зайнятості населення середнього віку в контексті реалізації стратегії «Європа-2020»*

Згідно вказаної стратегії, одним із пріоритетних завдань є сталий розвиток конкурентноспроможної «нової європейської економіки знань» і зайнятості економічно активного населення в умовах глобалізації та постаріння населення. Іншими словами, упродовж поточного десятиліття створення якісно нових робочих місць і реалізація принципу гнучкості та захисту на ринку праці (*flexicurity*) стане адекватною відповіддю європейської спільноти на соціально-економічні проблеми, високий рівень безробіття та негативні демографічні зміни у суспільстві [9, с. 3].

Досягнення задекларованого у стратегії 75 % рівня зайнятості економічно активного населення до 2020 року потребує впровадження дієвого економічного механізму оптимізації зайнятості та реалізації принципу включення (*inclusiv*) у сферу зайнятості працездатних контингентів економічно активного населення середнього і старшого віку. Нині, як свідчать дослідження, тільки 46 % працівників старшого віку (55—64 років) у країнах ЄС залучені до зайнятості [7, с. 5]. Інші ж особи вказаного віку здебільше виключені із трудових відносин на ринку праці,

* **Примітка.** Розроблено автором на підставі аналізу стратегії «Європа 2020».

а отже, втратили свою економічну активність Натомість, у США показник рівня зайнятості економічно активного населення вищевказаного віку сягає більше 62 % [7, с. 5].

Необхідність упровадження економічного механізму оптимізації зайнятості викладена у такому положенні стратегії як «Повістка дня для нових навиків та робочих місць» *(«An agenda for new skills and jobs»).* У цьому положенні передбачено потребу у нагальній модернізації європейського ринку праці, розширення прав і можливостей економічно активного населення, розвиток його професійних навиків упродовж життя з метою збільшення їх продуктивності та професійної мобільності тощо [7, с. 4].

У цілому, впровадження на практиці економічної складової механізму оптимізації зайнятості економічно активного населення середнього віку в контексті реалізації стратегії «Європа-2020» [7] передбачає його органічне поєднання із забезпеченням розумного, стійкого та всеохоплюючого соціально-економічного розвитку. Відтак, реалізація вказаного механізму потребує впровадження таких базових елементів, які умовно можна об'єднати у два блоки:

інноваційний розвиток, розвиток цифрових технологій, ефективне використання ресурсів та екологічне виробництво — інвестування 3 % ВВП країн ЄС в інноваційний пошук і розвиток сприятиме пошуку та впровадженню новітніх технологічних укладів у виробництві [7, с. 4]. У свою чергу, необхідність у підвищенні конкурентоспроможності європейської економіки зумовлює зростання частки інвестицій як державного, так і приватного секторів економіки ЄС у наукові дослідження та інновації. Використання у максимально повній мірі інформаційних, комунікаційних, цифрових технологій, реалізація інноваційних ідей, розвиток нової продукції та послуг сприятимуть зростанню зайнятості економічно активного населення віком понад 45 років та вирішенню соціальних проблем [7, с. 9];

професійна підготовка та розвиток професійних навиків упродовж всього життя як умова підвищення конкурентоспроможності населення віком понад 45 років на ринку праці — ідея розвитку економіки, заснованої на знаннях та інноваціях, і зростання рівня зайнятості потребуватиме інвестицій у професійну освіту і адаптації професійних навиків економічно активного населення середнього віку до сучасних вимог ринку праці. Як свідчать дослідження, до 2020 року потреба ринку праці країн ЄС скоротиться на 12 млн робочих місць, що не потребували професійної кваліфікації чи навиків [7, с. 4, 9]. З огляду на вказаний факт і негативні наслідки трансформації працездатного населення у сторону постаріння, зростатиме потреба у якісній робочій силі. Водночас загострюється конкуренція серед його різновікових працездатних. А тому з метою підвищення конкурентоспроможності та забезпечення ефективної зайнятості, зростання тривалості трудового життя економічно активного населення середнього віку зумовлює потребу в його професійному навчанні та адаптації й оновлення «морально застарілих» трудових навиків.

Результатом упровадження вказаних економічних складових механізму оптимізації зайнятості буде дієва реалізація інклюзивного розвитку, що сприятиме економічному зростанню, соціальній згуртованості, розширення прав, забезпечення рівних можливостей і гідної праці на основі зростання рівня зайнятості, інвестицій в професійну освіту, модернізації ринку праці тощо.

Слід зауважити, що практична реалізація механізму оптимізації зайнятості економічно активного населення має свою регіональну та національну специфіку у межах ЄС. Це зумовлено низкою причин, основними з яких є політичне середовище, історичні передумови, рівень соціально-економічного розвитку, специфіка

реалізації основоположних принципів соціальної політики та моделі соціального захисту, упровадження інновацій, сприятливого інвестиційного клімату та бізнес-середовища тощо.

Утім, одним із потенційних недоліків реалізації Стратегії як складової механізму оптимізації зайнятості є завищені очікування значних позитивних результатів. Як свідчить досвід, практична реалізація попередньої Лісабонської стратегії [10] у контексті забезпечення зайнятості населення не дала можливостей повною мірою досягнути очікуваного результату. Значний негативний вплив на реалізацію цих заходів зумовила світова фінансово-економічна криза 2008—2009 років. Водночас, одними із ключових причин є недостатня обґрунтованість очікуваних результатів та їх адекватність економічним реаліям, погіршення економічної кон'юнктури і, як наслідок, зростання рівня безробіття. Тільки упродовж 2001-2005 років рівень безробіття в країнах ЄС зріс із 7,2 % до 8,0 % [6, с. 212—215].

Відтак, для успішної реалізації стратегії «Європа-2020» [7] як складової механізму оптимізації зайнятості економічно активного населення слід урахувати всі недоліки та специфіку впровадження попередньої Лісабонської стратегії [10], особливості сучасного соціально-економічного і демографічного розвитку та сфери зайнятості країн ЄС.

Висновки. Результати дослідження Стратегії «Європа 2020» як складової механізму оптимізації зайнятості економічно активного населення у країнах ЄС дають підстави сформулювати такі висновки.

Аналізом джерельної бази і статистичних даних дослідження встановлено, що нині одними із пріоритетних завдань, які стоять перед країнами Євросоюзу в умовах глобалізації, розвитку економіки знань і демографічних втрат серед працездатного населення є сталий розвиток конкурентноспроможної «нової європейської економіки знань» і зростання рівня зайнятості економічно активного населення. У контексті мінімізації негативних впливів демографічної кризи на чисельність працездатних контингентів економічно активного населення реалізація Стратегії передбачає впровадження дієвого економічного механізму оптимізації зайнятості та реалізації принципу всеохоплюючого включення (*inclusiv*) у сферу зайнятості працездатних контингентів економічно активного населення середнього і старшого віку.

Практична реалізація Стратегії розумного, стійкого та всеосяжного розвитку «Європа-2020» як складової механізму оптимізації зайнятості населення віком понад 45 років ґрунтується на принципах соціальної справедливості, гідної праці, ефективності, інклюзивного розвитку, єдності, гнучкості захисту на ринку праці та ін. Виявлено, що імплементація цієї Стратегії потребує впровадження таких базових елементів, як, зокрема: інноваційний розвиток, розвиток цифрових технологій, ефективне використання ресурсів та екологічне виробництво і професійна підготовка та розвиток професійних навиків упродовж всього життя як умова підвищення конкурентоспроможності населення віком понад 45 років на ринку праці.

Перспективними напрямами проведення подальших розвідок є: розроблення пропозицій щодо впровадження позитивного досвіду імплементації Стратегії «Європа 2020» як механізму оптимізації зайнятості населення середнього віку на вітчизняному ринку праці.

Література

1. *Курило І. О.* Трансформація соціально-економічної структури населення та її демографічні наслідки [Текст] : дис. д-ра екон. наук: 08.09.01 / Курило Ірина Олексіївна; НАН України, Інститут демографії та соціальних досліджень. — К., 2006. — 454 арк.

2. *Клавдиенко В. Л.* Современный демографический ландшафт и стимулирование занятости в странах ЕС [Электронный ресурс] / В. Л. Клавдиенко // Проблемы современной экономики. — 2008. — № 2(26). — Режим доступа: http://www.m-economy.ru /art.php?nArtId=2036.

3. Населення України. Імперативи демографічного старіння. — К.: ВД »АДЕФ-Україна», 2014. — 288 с.

4. Равенство в сфере труда: поиски ответов на вызовы: [Доклад МОТ на 96-й сессии от 2007 года № I (B)]:[Электронный ресурс] // МОТ: офиц. веб-сайт. — Режим доступа: http: // www.ilo.org/ilc/ReportsavailableinRussian / WCMS_ILC_96_REP-I-B_RU / lang-en / index.htm.

5. Угода про Асоціацію між Україною з однієї сторони та Європейським Союзом і його державами-членами з іншої сторони [Електронний ресурс] // Верховна Рада України — офіц. веб-сайт. — 2014. — Режим доступу: http:// comeuroint.rada.gov.ua/komevroint /doccatalog/document?id=56219.

6. Economic Outlook // World Economic Outlook. — 2007. — June. (N 81). — P. 212-215.

7. Europe 2020. A strategy for smart sustainable and inclusive growth: [Electronic resource] // European Comission. – 2010. — Access Mode: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.

8. Human Development Report 2014. Sustaining Human Progress: Reducing Vulnerabilities and Building Resilience // Unaited Nations Development Programm. New York, 2014. — 226 p.

9. Implementation of the compact for growth and jobs: [Report to the European council, 18-19 october 2012]: [Electronic resource] // European commission. — 2012. — 14 p. — Access Mode:

10. Lisbon Strategy for growth and jobs: [Electronic resource] // CommunityReseach and Development Information Servis: official web-site. — 2013. — Access Mode: http://cordis.europa.eu/programme/rcn/843_en.html.

11. World Population Ageing: 1950—2050: [Electronic resource] // United Nations. Departament of Economic and Social Affairs. Population Division. Official web-site — 2013. — Access Mode: http: // www.un.org / esa/ population/ publications/worldageing19502050.

References

1. Kurylo, I. O. (2006). Transformatsiia sotsial'no-ekonomichnoi struktury naselennia ta ii demohrafichni naslidky [The transformation of the socioeconomic structure of the population and its demographic consequences]. Doctor's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

2. Klavdienko, V. L. (2008). Sovremennyj demograficheskij landshaft i stimulirovanie zanjatosti v stranah ES [Modern demographic landscape and stimulating employment in the EU]. Problemy sovremennoj ekonomiki — The problems of the modern economy, 2 (26). Retieved from http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=2036 [in Russian].

3. Instytut demohrafii i sotsial'nykh doslidzhen'. im. M. V. Ptukhy natsional'noi akademii nauk Ukrainy [Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine] (2014). Naselennia Ukrainy. Imperatyvy demohrafichnoho starinnia [The population of Ukraine. The imperative of demographic aging]. Kyiv: VD «ADEF-Ukraina» [in Ukrainian].

4. Ravenstvo v sfere truda: poiski otvetov na vyzovy [Equality at work: Tackling the challenges:] (2007). ilo.org. Retieved from http: // www.ilo.org/ilc/ReportsavailableinRussian / WCMS_ILC_96_REP-I-B_RU / lang-en / index.htm [in Russian].

5. Uhoda pro Asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu z odniiei storony ta Yevropejs'kym Soiuzom i joho derzhavamy-chlenamy z inshoi storony [Agreement on Association between Ukraine from one side and the European Union and its Member States on the other hand] (2014). rada.gov.ua. Retieved from http: // comeuroint.rada.gov.ua/komevroint/doccatalog/ document?id=56219 [in Ukrainian].

6. Economic Outlook (2007). World Economic Outlook, 81, 212-215 [in English].

7. Europe 2020. A strategy for smart sustainable and inclusive growth (2010). ec.europa.eu. Retieved from http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm [in English].

8. Human Development Report (2014). Sustaining Human Progress: Reducing Vulnerabilities and Building Resilience. New York, United Nations Development Programme [in English].

9. Implementation of the compact for growth and jobs (2012, october 18-19). ec.europa.eu. Retieved from http: // ec.europa.eu/europe2020/pdf/growth_report_en.pdf [in English].

10. Lisbon Strategy for growth and jobs (n.d.). cordis.europa.eu. Retieved from http://cordis.europa.eu/programme/rcn/843_en.html [in English].

11. World Population Ageing: 1950-2050 (2013). un.org. Retieved from http: // www.un.org / esa/ population/ publications/worldageing19502050 [in English].

Стаття надійшла до редакції 14.05.2015 р.